

«SLOVENEK» velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Za tuzemstvo ololetno K 240—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30—
za tuzemstvo 35—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna pettirista (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 6—
poslana itd. po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/5 mm K 15.
Izhaja vsak dan (vzemanj po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj).

Uradništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Bokopli se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 340 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 25.511, bosn.-herc. 7563.

Socialni program SLS.

(Govor dr. Gosarja).

V nedeljo se je vršil v veliki dvorani hotela «Union» drugi volivni shod S. L. S. Na tem sijajno uspelem zborovanju se je oglašil k besedi tudi nosilec naše liste v Ljubljani dr. Andrej Gosar ter izjavil: «Gospoda! Prihajam z nekega stran-kinega shoda, kjer niso bile naše vrste do sedaj močne. Shod se je dobro obnesel in traja še dalje. Upam, da bo ta shod dosti koristil naši stranki.

Zadnje čase so imeli v tej dvorani svoje volivne shode tudi naši nasprotniki. Razvijali so svoj program in kritikovali našega. Ker je po mojih nazorih politika delo za ljudski blagor, me vsaka kritika močno veseli. Vendar sem pa misli, da nihče, ki se trudi za zboljšanje stanja našega ljudstva, ne sme biti zasmehovan. (Viharno odobravanje.) Moje mnenje je, da moramo delovanje posameznih strank soditi pač po njih izjavah in njih delih. Zato bom odgovarjal samo na one točke, ki imajo vsaj na videz stvarni značaj.

V prvi vrsti se je govorilo o podružabljenju ter ugovarjalo, da se bo socializacija mogla izvršiti le tedaj, če se ne dá nobena odškodnina dosedanjim lastnikom, češ država ne bo imela sredstev, da bi odkupila zemljišča, tovarne in drugo. Socializacija je res pojem, o katerem se veliko govori in se malo vé. Toliko pa je gotovo, da socializacije ne smemo devati v isti koš s podržavljenjem. Mi vsi dobro vemo, da vse panoge gospodarskega življenja, ki jih danes upravlja država, hira in propada. Zato bi bilo neizmerno zahtevati, naj vzame država v svoje roke večino gospodarskih podjetij. Vsled tega pa tudi z vso pravico lahko trdim, da kdor ne loči med socializacijo in podržavljenjem, nima pojma o socializaciji in nima pravice govoriti o njej, ker je šele v začetku njenega umevanja. Danes odločajo v socialnem življenju individualne koristi. Socializacija pa hoče, da se v javnem življenju vpoštevajo poleg zasebnih koristi tudi družabne splošne koristi, da se v javnem življenju uveljavijo taka načela, od katerih bo imela korist tudi splošnost. Kako se bo to napravilo v posameznih slučajih, je stvar taktike, stvar razmer. Enotnega pravila za to ne bomo dobili. Če berete naš program, dobite v njem stavek: avtonomnim upravnim enotam, v prvi vrsti občinam, dalje tudi zadrugam se mora zagotoviti pravica, podružabiti važna, občekorisna podjetja. S tem se hoče dati občinam in zadrugam pravica, da prevzamejo v svoje roke ve-

obrate, kojih lastniki izkoriščajo ljudstvo. Gospoda, mislim, da morate temu vsi pritrditi.

Na tem mestu se je nadalje kritikovala zahteva po socializaciji zemljišč in kmetijskih posestev. Vprašam Vas, ali zborujemo danes na deželi ali v Ljubljani, kjer nas brigajo v prvi vrsti meščanske koristi. Če bi bila kritika resno mišljena, bi se morala obrniti proti temu, da hoče naša stranka socializacijo bank in velepodjetij, ne pa da se je borila proti socializaciji kmetijskih zemljišč, ki je nihče ne zahteva. Vi veste, da hočemo ohraniti zemljo onemu, ki jo obdeluje ali bi jo rad obdeloval, slovenskemu kmetu - trpinul (Veliko odobravanje.)

Podobno velja glede socializacije trgovine in obrti. V našem programu stoji: podružabijo naj se občekorisna velepodjetja. O mali obrti in trgovini pa tu ni govora.

Druga najvažnejša zahteva S. L. S., ki se je v tej dvorani grajala, je obdavčenje zemljiške in kapitalne rente. Smisel te zahteve je jasen. Stranka zahteva, da se pritegnejo h kritju javnih izdatkov predvsem dohodki, ki se stekajo človeku iz premeženja brez dela (Viharno odobravanje) in šele potem naj se nakladajo davki na dohodke, ki si jih mora človek z delom prislužiti. Obdavčenje zemljiške rente ima namen, vzeti nezasluzene dohodke zemljiškim magnatom, katerih je v državi še veliko. (Pritrjevanje.) Tudi to stališče, menim, morate odobravati.

Vprašam zopet, zakaj se je moj spoštovani gospod nasprotnik boril na tem mestu proti obdavčenju zemljiške rente, ne pa proti davku na dobičke bank in velepodjetij? (Burno pritrjevanje.)

V isti zvezi se je grajala naša zahteva po maksimalni premoženjski meji. Razlog za to našo zahtevo je sledeči: Mi vemo, da se dajo socialne reforme le polagoma izvesti. Vemo tudi, da najde kapitalizem vedno pot, po kateri se izmuzne namenu takih reform. Eden najkonzervativnejših narodnih ekonomov je rekel: ob vsaki socialni reformi so industrijci kričali, da pomeni to zanje ruš in vendar se je kapitalizem v dobi teh reform najbolj razpasel. Če nam je resno na tem, da se v socialnem življenju napravi red, moramo zahtevati, da se določi primerna meja, pri kateri bomo rekli: toliko smeš imeti, več ne, kadar imaš na vseh koncih in krajih dovolj, potem moraš pustiti tudi drugim, da si opomorejo. (Burno ploskanje.) Zlasti pa se je poudarjalo, da bi taka meja v praksi zahtevala ogromen davčni aparat in da ne

bi bilo konca raznim šikanam, sitnostim itd. Vprašam zopet: kaj je enostavnejše in cenejše: predpisati par tisočem težkih magnatov primeren davek, ali če hočete oddajo odvsišnega premoženja, ali pa predpisati vse mogoče davke vsem povrsti od največjega magnata pa doli do reveža, ki nima toliko, da bi si mogel po dr. Tavčarjevih besedah privoščiti čisto srjaco in iz katerega se kljub vsej spretnosti davčnega vijaka ne dá iztisniti niti toliko, da bi se s tem pokrili stroški eksekucij. Sedanji davčni aparat bi bil lahko mnogo manjši in enostavnejši, ako ne bi prešli iz malega človeka vinarjev, zato da puščamo bogatino nezasluzene stotisočake in celo milijone. (Viharno odobravanje.)

Končno se je trdilo, da naš program ni resno mišljen in da je — kolikor ga je smatrati resnim — paperjen samo proti demokratom. Kako si SLS predstavlja svoj program v praksi, je pokazala pri tisti znani stanovanjski akciji, ki jo žal moram omenjati, ko je od svojih pristašev in podjetij zahtevala enake in še večje žrtve kot od nasprotnih. Jasno pa je, da bo stranka, ki zastopa kapitaliste, pri vsaki socialni reformi največ prizadeta. Če vprašate pri delegaciji financ, kdo plačuje največ davkov, boste z ogorčenjem ugotovili, da so to po večini pristaši demokratske stranke; če pa vprašate pri poverjenstvu za soc. skrb, čigavi dobrodelni zavodi in dobrodelne ustanove sploh so dobile največ podpor, se boste zopet lahko z ogorčenjem prepričali, da demokratska stranka teh dobrot ni bila deležna, ker takih zavodov, izvzemši morda eno, dve izjemi, ne vzdržuje. (Burno ploskanje.)

K sklepu Vas, gospoda, opozarjam na eno stvar: V ustavotvorni skupščini bodo

mogle uveljaviti svoja načela edino le močne stranke. Vse male stranke, ki jih imamo v Sloveniji in ki zastopajo več ali manj stanovsko ali razredno stališče, bodo v Belgradu primorane, iti na levo ali desno. Ako ne pojdejo s SLS in z njo zvezanimi strankami, bodo nujno morale iti z demokrati. Po dosedanjih izkušnjah si upam izraziti mnenje, da se bodo vse te stranke raje priklopile demokratom kot pa SLS. S tem pa bodo primorane, zavreči ves svoj socialni in gospodarski program, ki se več ali manj strija s programom SLS. Zato, da bodo v edini točki, ki se tiče njihovega svetovnega naziranja, torej razmerja Cerkve do države, zakona, verskega pouka itd., morda dosegle svoj namen, bodo v vseh ostalih točkah svojega programa, ki nasprotuje demokratskemu programu kakor voda ognju, odjenale in njihovi volivci bodo razočarani vsled neuspehov od njih izvoljenih zastopnikov. Zato se mi zdi umestno, opozoriti vse tiste, ki po svojem svetovnem naziranju niso primerani iti nujno v nasprotni tabor, da premislijo, katera stranka jim nudi jamstvo za to, da se bodo socialna in gospodarska načela, s katerimi se strinjajo, v praksi dejanski uveljavila. Kdor je po svojem svetovnem naziranju nujno naspotnik SLS, ta ima po mojem mnenju prav, če žrtvuje svoje gospodarske koristi, zato, da zmagá njegov nazor, vsi drugi pa ravnajo zares dosledno in pametno, če oddajo svoj glas SLS, zastopnici delavskih slojev. (Viharno odobravanje.) Kdor hoče, da pride delo do svojih pravic, da bo ono odločalo v vsem socialnem in gospodarskem življenju, naj voli SLS. Zato Vam kličem: pojdite navdušeno v boj za zmago dela. (Gromko in dolgotrajno ploskanje.)

Za avtonomijo, enakopravnost in socialno pravičnost!

Volivno gibanje.

V nedeljo je Ljudska stranka v Sloveniji priredila 120 shodov, ki so vsi sijajno uspeli. Mnogočice delavskega in kmetijskega ljudstva so se zbirale na shodih Ljudske stranke, medtem ko so shodi nasprotnikov, posebno liberalcev in samostojnežev, bili skrajno klaverni.

Dr. Zerjavov shod v Novem mestu predzadnje nedeljo je bil obiskan od 14 liberalcev. Včeraj je dr. Zerjav zato svojo blamažo hotel popraviti. Po velikanski agitaciji se je zbralo 130 ljudi, pred katerimi je dr. Zerjav deval iz kože kleri-

kalnega zrnja. — Dr. Tavčar je pred 15 ljudmi modroval v Litiji. — Na Vrhniki je dr. Fetič govornil pred 50 ljudmi, med katerimi je bila večina naših in soc. demokratov. Ko so naši in socialdemokrati odšli, je dr. Fetiču ostalo še 20 poslušalcev.

Nič manj klaverni niso bili shodi samostojnežev. Pri Dev. M. v Polju je zborovala peščica «samostojnih» v sobi neke gostilne v istem času, ko se je vršil naš shod v polni dvorani «Društvenega doma». Samostojni so prišli s svojega shodiča še na naš shod, kjer so se brez dvo-

LISTEK.

Akademija Orla št. Peter-Ljubljana 21. XI. 1920.

Letos doživlja Ljubljana nebroj vsakovrstnih prireditvev: tako nastope posameznih umetnikov na različnih poljih, kakor tudi nastope organizacij, ki se vrste večer za večerom, da jih komaj dohajamo.

Izmed množice glasbenih, dramatičnih, pesniških in drugih večerov pa je v nedeljo 21. t. m. mogočno zadonel klic iz Ljudskega doma: Glejte, tu smo Orla! Kvišku strečimo, čast si priborimo, ovire odstranimo! Šentpeterski Orla in Orlice so podali javnosti — gledališka dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena gledalcev iz mesta in okolice — v fino izbranim sporedu pestro sliko svojega notranjega dela letošnje jeseni. Bogata vsebina, tehnična kakovost in v celoti prav dobra izpeljava sporeda orlovske akademije kaže, da je ta lepa mladinska prosvetna organizacija v telovadskem oziru dela in napreduje ravno tako, kakor v organizatoričnem, izobraževalnem in vzgojnem oziru, da je na svojem polju enako neumorno in še bolj uspešno naprej in kvišku stremeča, kakor njeni poestrinski: pevska zveza «Ljubljana» in pa Ljudski oder.

Občudovanja vredna je pozitivnost in zvestoba članov do njihove organizacije; vsi nepoznani stvaritelji in izvrši-

telji posameznih telovadskih skladb prepuščajo svojo čast in uspehe svoji organizaciji in s tem dokazujejo, kako veliko je umevanje, volja in ljubezen do katoliških prosvetnih društev v njihovih članih! Vsi gledalci tega posrečenega nastopa — prijatelji in nasprotniki Orla — smo si morali priznati, da Orel napreduje, da je resen kulturni delavec, brsteča veja na debli matice naše slovenske katoliške prosvete, Slovenske krščanskosocialne zveze. Odločno želimo, naj bi se ta akademija ponovila, morebiti o priliki letošnjega občnega zbora Orlovske Zveze, da bodo mogli videti ta nastop tudi zastopniki odsekov iz cele Slovenije in prijatelji iz Hrvaške.

Akademijo je otvoril član Orla z deklamacijo Zupančičeve pesmi o kovačih in nas na ta način s fino maskirano gesto opozoril na kulturno poslanstvo Orlov: kovatí samosvoj značaj in z značajnim delom za ljudstvo kovatí z naporom lasnih sil lepšo bodočnost tudi svojemu narodu.

Prva telovadna točka: štiri članske proste vaje za leto 1921, je pokazala, kako si vadi in krepi telo tri tisoč orlovskih telovadcev širom Slovenije. Vadilo je 16 telovadcev, ki so se vaj dobro naučili, a v nekaterih položajih manj dobro izvedli. Krasna je klavirska skladba za te vaje. Igrati se bo morala mestoma precej bolj ritardando, ker ji sicer ne bodo mogli slediti telovadci, zlasti pri 2. in 3. vaji. Skladatelj (g. Stanko Premrl), ki je osebno spremljal to in naslednjo točko (tudi njegova skladba), je igral, kakor se je prilagalo

skladbi, a je bilo za telovadce preostoro mestoma so le z največjim naporom komaj še dohajali akorde, ki so apodiktično diktirali lepe gibe. Zato smo opazili par zapoznelih gibov in utrujenost na nekaterih obrazih.

Tretja točka: vaditeljske proste vaje za l. 1921. (nastopilo je 8 telovadcev), ki obsegajo v lepi kompoziciji izvečine gibe iz lahke atletike, je učinkovala s svojo estetično lepoto posameznih gibov in dovršnega izvajanja ter prilagajočih se akordov spremljave na klavirju tako silno na gledalce, da je že po prvi vaji zagrela dvorana pohvalnega ploskanja in vzklikov. Dovršenost v posameznih delih, lepota v celoti! Veselimo se že vnaprej užitka, ki nam ga bodo nudili v letu 1921 orlovski nastopi, koder bodo nastopale čete vaditeljev s temi vajami. Seveda zahtevajo temeljite vaje in čustvenega izvajanja, česar smo topot še pri dveh ali treh vaditeljih nekoliko pogrešali. Gib, ki pozazoruje med diska, se zdi v izvajanju nekaterih premalo naraven, enako priklon v pokleku (1. vaja). Izborno se je izvajala težka brca. Celotni nastop — zlasti še 1. in 2. vaja — je bil krasen! Prav pa bi bilo, če bi bil odhod podčrtal efekt vaj. Korak (zlasti zadržanje med korakanjem) bi mogel biti boljši.

Pri 4. točki (3 skupine) je bilo kritje pred in po nastopu slabo, skupine pa so bile zelo lepe v sestavi in izpeljavi; postale naj bi stalna točka orlovskih nastopov v l. 1921! Prikazanje orla nad skupino je bilo nesprijetno izvršeno. Tamburanje Orlic Kre-

kove prosvete je prijetno krajsalo odmore, potrebne za izmenjavno kulis, in nas je veselo iznenadilo, ker nam je vojska razbila skoro vse tamburaške zборе.

Iskanje novih poti na telovadskem polju! 5. točka, je bila prava senzacija, skoroda revolucija! V 10. števil. «Mladosti» (Braton v preudarek, str. 155) naznanjen nov način telovadnih nastopov se je prvič pojavil v javnosti in dosegel priznanja, kakor je bilo pričakovati. Fantje s kosami in dekleta z grabljami, oboji v narodnih nošah — nekoliko preveč prazničnih sicer — nastopijo k delu, ki je opravljanje počod (Priljubo veselje, o j kje si doma?). Po delu se veselo poigravo (rajanje s šopki), ob večernem zvonjenju se zatepe v molitve, zapoje nabožno pesem, potem pa vriskaje in prepevaje odidejo k domu. — Učinkoviti so bili telovadni in rajalni gibi; študij in vaja bosta mogla razviti ta novi način do splošne, uspešne vporabe. Prvi koraki pa so bili še malce okorni in negotovi. Brez škode bi bila smela izostati pastirja s svojim bičanjem brez živine, morda celo klepac v ozadju. Odločno pa so bili prepovršno izdelani in izpeljani prehodi od dela k zabavi in k molitvi, raskavi vriski parkrat neumestni, vsebina celega nastopa pa z ozirom na čas in kraj premnogolična in zato nenaravna. Kretanje bi smelo biti živahnije, kulise bolj podobne travniku ali planini! «Oj zdaj gremo!» naj bi zamenjala primernejša narodna pesem! Ponavljam študij in vaja bosta mogla ustvariti iz telovadcev pozitivno vrednost.

vsled žalostnih notranjih in zunanjih razmer za enkrat za monarhijo, zdaj pa se proglašajo za načelnega monarhista od nekdanj, ki noče z republikanskim mišljenjem imeti absolutno nič skupnega in vsakega republikanca žigosa kot nasprotnika države. Nadalje javnost zanima, kaj ima dr. Tavčar odgovoriti dr. Gosarju, kateremu je na shodu v »Unionu« očital, da hoče s svojo socialno politiko uničiti slovenski kmetijski stan. Namesto da gospod župan odgovori na tozadevna vprašanja in doprine dokaze za svoje smeletve, pa je pri štrklju zopet udrihal zoper SLS, katero zopet kleveče, da »agitira s protisrbskim geslom«. Očividno se je g. dr. Tavčar tako zaletel v vlogo denunciranja, da se ne more več povzpeti nad stališče, katero je tako nedostojno resnega politika, za katerega hoče on v slovenski javnosti veljati. Dr. Tavčar si je privoščil tudi narodno socialno stranko, ki ji očita komunizem. Za dr. Tavčarja je pač vsakdo, ki ne trobi v rog JDS, sovražnik države in kandidat za ječo. Če omenimo še, da je dr. Tavčar na tem shodu v obliki rabil primere iz zivalskega kraljestva — navajal je psička, medveda, kamelo, konja in zajca — smo povedali vse, kar je iz volivne agitacije dr. Tavčarja v zadnjem času omeniti vredno.

Kdor je za autonomijo Slovenije, bo glasoval za Slovensko ljudsko stranko!

Interesi obrtnikov in JDS.

»Jugoslovanski Obrtnik« od 20. t. m. prinaša članek, v katerem se razkrivajo razmere v trgovsko-obrtni zbornici. Po pravilih bi moralo biti 48 svetovalcev, v resnici pa jih je le 20. Plenarno seje se ni sklicale že 2 leti. Zbornična doklada se je zvišala za leto 1920 od 15 na 60 % in kljub temu se je za uradniške plače moralo najeti že čez četrt milijona kron. Gosp. predsednik Knez ima vedno po Banatu posla čez glavo z nakupovanjem žita in vina. G. podpredsednika Ogrina od delovanja odpravljajo, ker ni pristaš JDS. Zbornični uradniki se kljub poštenim plačam, ki jim je nikdo ne odreka, čutilo nezadovoljne in si še vedno iščejo o prostem času postranskega dela, ki je sigurno združeno z dobrim honorarjem. Vsak izmed gospodov ima mnogo »poklicev«; od teh naj omenimo samo najpoglavnejše. Eden izmed gospodov je tajnik lesnega kartela društva »Save«, drugi je upravni svetnik pri več bankah in akcijskih družbah, tretji je tovarnar in ima svoje lasno podjetje ter je kot tak gotovo z vsjo svojo dušo pri svojem podjetju, četrti si tudi skuša ustvariti svoj kotiček ter je prav priden kandidat za konstituanto, seveda kandidat na listi JDS; kje pa drugje, saj pri zbornici, ki se vzdržuje iz novcev različnim strankam pripadajočih članov, ni od sluge do prvega tajnika mesta za kak drugi stranki pripadajočega somišljenika. Dalje piše imenovani list: »Znano nam je, v kakšno afero je zapleten zbornični predsednik g. Knez. Vsi se pa še prav dobro spominjamo, kakšen halo je bil pred leti, ko je bil tedanji podpredsednik g. I. Kregar šele samo oboževan. Zabavljanja ni manjkalo ne v javnosti, ne polom časopisja in ne v privatnih pomenkih. G. Kregar je moral takoj odstopiti kot podpredsednik od svojega mesta in ga prepustiti tedanjemu zagrizenemu Nemcu Pammerju, v kojega objemu so se gospodje JDSarji zibali dolgo dobo šestih let. V kakšno afero je pa zapleten sedanji predsednik trgovsko-obrtnice zbornice, nam je vsem znano. Toda, ker je pristaš kot večina gospodov, napredne stranke, se nikdo ne zmeeni, da bi dvignil besedo: Kar se je zgodilo pred leti z g. I. Kregarjem, naj se zgodi sedaj tudi z gosp. Knezom! Pravica je ista kakor je bila pred leti. G. Kregar je bil vsake krivde oproščen. Povoda je torej več, kot ga je bilo pred leti za našo opravičeno zahtevo, da naj g. predsednik Knez nemudoma odstopi od predsedstva ter izroči svoje posle osemu, ki mu mora po pravilih nasledovati.« Kakor vidimo iz teh podatkov, trgovsko-obrtna zbornica deluje precej v smislu JDS, kar obrtniki na nikak način ne morejo in nočejo pripustiti. Volili bodo 28. novembra za SLS, ki bo tudi v obrtni zbornici napravila red.

Ce ne greš volit, pomagaj nasprotniku do zmage!

»Dr. Gosarjeva afera«.

Včerajšnji »Slov. Narod« je prinesel očitno, v kateri piše: »Naši javnosti je znano, da je sedanji klerikalni kandidat za ljubljano in bivši poverjenik za socialno oblastvo dr. Andrej Gosar ob prevratu, ko je takratni 97. pešpolk v Rusiji izjavil, da se pridruži in se podredi srbski vojaški oblasti, nastopil proti temu in končno dosegel, da je prišlo do razkroja tega našega polka. Ni pa bilo dosti naši javnosti znano, da se je radi tega vršila preiskava pred

vojaško oblastjo. Vojaška preiskava proti dr. Gosarju pa se je morala ustaviti, ker je ta prestopil v civilno službo. Zato je vojaška oblast sedaj kazenski akt odstopila civilnemu sodišču.« Na to pripomnimo sledeče: Bajko o protidržavnem in protisrbskem mišljenju dr. Gosarja je spravil v svet, kakor je javnosti znano, urednik »Domovine« gospod Plut, ker je bil pri 97. pešpolku, kjer je služil dr. Gosar, radi svojih amuziranih mahinacij s polkovnim denarjem aretiran. Dr. Gosar je temu častivrednemu gospodu, ki je trdil, da so ga zaprli pri 97. pešpolku radi njegovega jugoslovanskega mišljenja, že odgovoril v »Slovencu« dne 18. januarja 1919, št. 14, stran 2, in priobčil med drugim te težke besede: »Trditev, da smo Pluta zaprli, da ne bi mogel več polka »prodajati« ententi, pa ne odgovarja resnici. Zaprli smo ga, ker je prikril veliko vsoto polkovnega denarja. Ko smo začeli preiskavo, je trdil, da ga nima nič, ko mu je pa začelo tesno prihajati, je vrnil polku 28.500 rubljev, docim je ostala približno enako velika vsota, torej skoro 60.000 K še nepokrita.«

Ko je dr. Gosar Milanu Plutu s svojim polnim imenom vrjel resnico v obraz, je Milan Plut v upanju, da dr. Gosar ne bo imel zadostnih dokazov v rokah, dr. Gosarja tožil radi razžaljenja časti. Ko je pa dr. Gosar prišel z dokumenti in dokazi na dan, je Milan Plut tožbo umaknil, pogoltnil očitek poneverbe ter plačal dr. Gosarju prostovoljno vse sodne stroške, da bi se stvar pozabila. Naši javnosti bodi pa vedano, da teče preiskava sedaj ne proti dr. Gosarju, temveč proti gospodu Milanu Plutu.

Gospoda dr. Tavčarja pa vprašamo, je li to tisti dostojni način, katerega je on obljubil voditi proti svojim političnim nasprotnikom? Na vsak način je grda gonja, ki jo vodi »Slovenski Narod« proti našemu kandidatu za ljubljano jasni dokaz, da mu ne morejo do živega in si ne vedo nasproti njegovemu socialopolitičnemu programu drugače pomagati kakor da si izmišljujejo o njem pregrehe, ki so bile že davno javno ovržene in jim noben pošten človek ne verjame. »Slovenski Narod« pa le kompromitira sebe in svojo stranko, če se zoper dr. Gosarja bori s sredstvi, danimi mu na razpolago od Milana Pluta.

Somišljeniki Slovenske ljudske stranke, za nas velja volivna dolžnost!

Demokratska intriga.

Pred dnevi je zagrebška »Narodna Politika« prinesla vest, da je ban dr. Laginja denunciral škofa dr. Jegliča IV. armijski oblasti, češ da je povzročitelj protibelgrajske zarote. »Narodna Politika« objavlja sedaj prepis tozadavnega akta, ki sledi: »Komanda dravske divizijske oblasti. Pov. Dj. br. 8939. 5. novembra 1920. Ljubljana. — Predsedniku deželne vlade za Slovenijo, Komandant IV. armijske oblasti sa Pov. Dj. br. 3733 od 1. tek. meseca dostavio je sledeče: Gospodin ban sa broj 18.230/Pr od 31. oktobra 1920. god. izveštava: »Čuje se, da če prije izbora planuti revolucija medu muževima i pristašama Radičevaca, čija se struja naglo počela širiti medu hrvatskim seljaštvom. A u klerikalnoj stranci postoji jaka struja za kidanjem svakih veza sa Beogradom, a ta struja potječe od nadbiskupa Jegliča, s kojom je strujom u vezi i buduće povlačenje njihovih ljudi iz javne politike, koja održaje vezu sa Beogradom.« Prednje mi je čast dostaviti na uvidaj. — Komandant: Počasni adjutant Nj. Vel. Kraja General Dokić, s. r. c.

Istočasno pa objavlja »Obzorje« pismo, ki ga je radi te zadeve ban dr. Laginja poslal škofu dr. Jegliču. V tem pismu pravi ban, da hrvatska vlada prejema od okrajnih glavarstev tedenska poročila o vsem, kar opazuje in kar je važno za mir in red v deželi. Med temi poročili je došlo tudi poročilo nekega okrajnega glavarstva, ki je bilo podobne vsebine, kakor je v navedenem aktu. Radi tega je vlada poslala na lice mesta višjega uradnika, ki naj bi pričel stvari. O tej stvari pravi ban: »Odstanik je u tom predmetu podnesao ovamo izvještaj jučer 17. novembra, pak Vam tek danas na Vaše uvodno spomenuto pismo mogu odgovoriti. Kao što sam u pogledu Vašega Gospodstva i prije bio osvjedočen, mogu Vas uvjeriti, da je moje osvjedočenje o Vašem zamjernoj rodoljublju i nepokolebivoj odanosti prema vladarskomu domu i cjelokupnoj našoj državi ostalo i nadalje nepromijenjeno.«

Ban pravi, da je bilo poročilo okrajnega glavarstva dostavljeno armijskemu poveljstvu, ne da bi ga prej videl, niti ni dal naročila, naj se odpošle ravno v taki obliki, ter ga tudi ni sam podpisal. Akt je bil odposlan s podpisom nekega višjega uradnika, kakor je to običaj, kadar ni treba, da ban osebno podpiše akt. — »Obzorje« poroča nadalje, da je akt odposlal IV. armijski oblasti vodja banske predsedstvene pisarne dr. Marković, ki je demokrat, in da je vse skupaj demokratska intriga, s katero

Volivci! Za volitve Vam oblasti ne bodo dostavile nobenih legitimacij Pridite na volišče vsi, ki ste nad 21 let stari. Prinesite seboj kot legitimacijo: krstni list ali orožni list ali domovinski list ali polciško oziroma občinsko potrdilo itd. Spustite kroglico v Ljubljani v drugo, na ostalem Kranjskem pa v tretjo skrinjico.

so hoteli očrtniti škofa dr. Jegliča v Belgradu, na drugi strani pa omajati banski stolec dr. Laginji. Značilno je za demokrate, da se poslužujejo takih sredstev proti neljubim jim osebam. To je znamenje, da prevladuje Pribičević in Žerjavov policijski duh v vsej demokratski stranki, ki uvideva, da z odkritim bojem na volišču, kjer bo poražena, ne more uresničiti svojih namenov.

Noben naš somišljenik ne sme na dan volitve ostati doma! Vsi na volišče!

Volivno gibanje v Srbiji kaže na zmago radikalcev in poraz demokratov.

»Obzorje« se poroča iz Belgrada, da imajo, sodeč po razpoloženju naroda, radikali v Srbiji, Makedoniji in Vojvodini 60 odstotkov za saboj. Radikalciem prisojajo od 200 poslancev 90, demokratom 56, komunistom 6, seljaški stranki 13, Ribarčevi 7, socialistom 7, republikancem 2, katoliškim Bunjevcom 8, Muslimanom 5. Radikalci kandidirajo mnogo inteligentnih kmetov in malih obrtnikov.

Nasproti je položaj za demokrate jako neugoden. V smederevskem, požarevskem, podrinjskem in belgrajskem okrožju je vloženih 5 do 6 kandidatnih listin raznih demokratskih stranic, ki so nastopile samostojno. V Belgradu so štiri demokratske liste.

V nedeljo se je vršil shod zaupnikov radikalne stranke za južno Srbijo in Makedonijo, katerega se je udeležilo 400 delegatov.

Kako se hoče JDS iz strahu pred volitvami ohraniti na površju.

»Obzorje« objavlja zanimiv članek o porazu, ki čaka JDS pri predstojećih volitvah. Vsa poročila kažejo, da bodo demokrate imeli v konstituanti manjšino ter ne bodo mogli v vlado. Vlada bo sestavljena iz večinskih strank, ki bodo imele najmanj 220 mandatov. Demokratov bo komaj 70, kajti v Srbiji so se med seboj sprli in razcepili v 6 stranic. Pribičević je moral iz Kragujevca bežati, Poljak se je zatekel v neko seljaško stranko, Lenac snuje nekeke sovjete v Ogulinu, Biankini je moral iz Belgrada iskat sreče v Mostar, Marinković se v Srbiji ne sme pokazati. Demokrati dobe v Srbiji 40 do 50 mandatov, v Banovini največ 15, v Sloveniji, Vojvodini, Crni gori in Dalmaciji vsega skupaj 4, v Bosni niti 10.

Zato skušajo »demokrate« volitve v konstituanto preprečiti. Njih najnovejši poizkus v tej smeri je dopis okrajnega predstojnika Maljkovića v Kostajnici, ki je poročal banu, da Radičević in »klerikalci« sirijsko skupno punt. Šef prezidijalne pisarne, demokrat dr. Marković, je to uporabil, da osuni škofa dr. Jegliča in je brez vednosti bana poslal divizijskemu poveljstvu v Ljubljano tozadevno poročilo.

»Demokrati« se začinjajo zdaj na Hrvatskem dobrikati celo komunistom. V Belgradu nastopajo kot stebri države, v Zagrebu in Ljubljani nastopajo kot Jugoslovani, v Bosni pa kot velesrbi. Ni čuda, da se ves narod od njih odvrta.

Propadanje Jugoslovanske demokratske stranke.

»Narodna Politika« od dne 20. nov. piše, da volivno gibanje na Hrvatskem in v Srbiji jarno kaže, da čaka JDS pri volitvah v konstituanto katastrofalen poraz. V posebej slabem položaju se nahaja JDS v Hrvatski in Slavoniji, kjer je dozdaj funžirala kot najvišja stranka in vse izgleda, da bo njen polom gorši nego se je mislilo. Koder se demokrati pokažejo, jih kmetje sprejemajo vrlo neljubeznjivo. To je najbolj izkusil minister za agrarno reformo, dr. Krizman, ki je mislil, da bo z demagoško razdelitvijo zemlje zasigural sebi v varadžinski županiji mandat, a so ga volivci napodili. Iz »Seljačkok Saveza«, nekeke »samostojne« kmetске stranke, ki so jo ustanovili hrvatski demokrate, pa kmetje trumoma izstopajo.

Slično se godi v Srbiji. Tam so »demokrate« poizkusili z nekakimi dobrovoljskimi organizacijami, ki naj volivce ro starem načinu terorizirajo. Ta teror pa je rodil ravno nasprotno sadove in vsled tega so pozicije radikalne stranke med ljudstvom vsak dan jačje. Sicer pa so se demokrate tudi v Srbiji med seboj razcepili. Lokalne organizacije niso respektirale tistih kandidatov, katere jim je JDS vrnila in so šle v volivni boj pod starimi firmami »samostalne«, »naprednjaške« in »liberalne« stranke. Vsled tega JDS ni mogla v

Srbiji kandidirati Biankinija, dr. Grisogona in Vukovića.

JDS je na svoj poraz pripravljena, vsled česar se že zdaj govori o tem, da bo po volitvah sedanja vlada, v kateri ima JDS veliko več zastopnikov nego ji gre po njeni dejanski moči, odstopila. V demokratskih krogih vlada sploh velika potrost in s strahom čakajo »demokratje« izida volitev.

Glasilo jugoslovanske muslimanske organizacije »Pravda« poroča o propadanju JDS v Bosni, kjer nihče več ne zaupa Pribičeviću stranki, ne Srbi, ki se zbirajo okoli radikalcev, ne Hrvat, ki mrzijo pribičevski centralizem, najmanj seveda muslimani, ki trpe od demokratske stranke najhujša preganjanja in oborožen teror.

V Dalmaciji so kmetje onemogočili napovedane shode JDS v Trilju, Katunih, Kucićih, Svinišću, Runoviću, Studencih in Zadvarju.

28. novembra bo pogrebni dan »Jugoslovanske demokratske stranke«.

Regent ratificiral rapalsko pogodbo.

DR. TRUMBIČ ODSTOPI.

LDU Belgrad, 21. novembra. (ZNU) Včeraj 20. novembra 1920 je regent prestolonaslednik Aleksander ratificiral rapalski sporazum.

LDU Belgrad, 22. novembra. (ZNU) »Pravda« javlja: Včeraj smo javili, da je regent ratificiral rapalski sporazum. Besedilo te pogodbe je vlada včeraj objavila. S tem je ta stvar končana. Dr. Trumbić, minister za zunanje stvari, je podal ostavko. Utemeljuje jo s tem, da je jadranski spor končan in da je s tem dovršena njegova misija kot ministra za zunanje stvari. Kot član mirovne delegacije je dr. Trumbić neprenehoma deloval in z dovršitvijo vseh mirovnih pogodb je dovršil tudi svojo službeno funkcijo.

Belgrad, 22. nov. (Izvirno) Vzroki demisije zunanjega ministra dr. Trumbića dosedaj se niso znani. Njegova demisija bo sprejeta. Posle zunanjega ministrstva bo vodil nadalje min. predsednik dr. Vesnić. V političnih krogih se na razne načine tolmači demisija dr. Trumbića. Nekateri mislijo, da je hotel dr. Trumbić izzvati z demisijo zaupnico svoji politiki, kar mu pa ni uspelo. Drugi zopet govore, da bo sedaj prestopil v demokratsko stranko. »Tribuna« napada dr. Trumbića, češ da je pobegnul v času, ko je položaj najbolj kritičen ter prepusti sedaj drugim, da ga razčistijo. Ko je bil položaj ugoden za nas, je odklanjal rešitev jadranskega vprašanja, kar se nam je sedaj maščevalo.

LDU Zagreb, 22. nov. (ZNU) Današnja »Riječ« javlja iz Belgrada, da je včeraj zunanji minister dr. Trumbić predložil regentu v podpis rapalsko pogodbo. Ko je regent podpisal pogodbo, je dr. Trumbić izjavil, da je s tem trenutkom odpadel vzrok, radi katerega je bil dosedaj minister za zunanje posle. Regent je bil vsled demisije dr. Trumbića zelo iznenaden in je vprašal ministra, ali je to njegov trden sklep. Ko je dr. Trumbić to potrdil, se mu je regent pristrčno zahvalil za njegovo dosedanje delovanje. Po avdijenci je odšel dr. Trumbić na kolodvor, da sporoči svojo demisijo tudi ministrskemu predsedniku dr. Vesniću, ki se je ravno hotel odpeljati v Banjaluko. Dr. Vesnić je bil še na kolodvoru in dr. Trumbić mu je sporočil svojo ostavko. Ostavka zunanjega ministra dr. Trumbića ima svoj vzrok v izjavi dr. Trumbića pred dvema letoma, da želi ostati na mestu zunanjega ministra, dokler se ne reši jadransko vprašanje. Sedaj je dr. Trumbić izjavil posledice. Demisija ima baje samo formalen značaj. Mislijo, da bo dr. Trumbić umaknil svoj sklep, ker se mora rešiti še mnogo vprašanj o naših odnosjih do Italije.

LDU Belgrad, 22. nov. (ZNU) Nocoj se je vrnil v Belgrad ministrski predsednik dr. Vesnić. Tudi minister dr. Korošec je naznanil svoj prihod. Takoj po njegovem prihodu se bo sestal ministrski svet, ki se bo bavil z demisijo zunanjega ministra dr. Trumbića.

Belgrad, 22. nov. (Izvirno) Danes je došel semkaj dr. Korošec, ki je takoj po svojem prihodu imeli daljši nagovor z ministrskim predsednikom dr. Vesnićem. V razgovoru je najenergičnejše protestiral proti mirovni pogodbi, sklenjeni v Rapallu, ker pride po tej pogodbi proti vsakemu pravu velik del naše zemlje in našega naroda pod tuje gospodstvo. Skrb njegove stranke bo, da bo delala z vsemi silami za to, da se popravi krivica, storjena našemu narodu. Z ozirom na to, da zahteva položaj naše države, da mora preiti v mirovno stanje, da se izogne vojski, bo podpisal protestom in težkim srcem to pogodbo.

LDU Zagreb, 22. nov. (ZNU) »Jutrarnji list« javlja iz Belgrada, da je naša vlada

sprejela od italijanske vlade obljubo, da D'Annunziojevo delovanje kmalu ne bo imelo nobenega pomena in da se bo že prihodnji mesec moglo pričeti z izvršitvijo rapalske pogodbe. Italijanske čete bodo že meseca decembra zapustile nam priznano ozemlje.

Kdo bo bodoči naš prestolonaslednik?

LDU Belgrad, 21. nov. (ZNU) »Politika« poroča iz Londona: Po vesteh, ki so dosle iz Belgrada, je za presumptivnega prestolonaslednika kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev določen za primer, da bi ne imel prestolonaslednik Aleksander otrok, princ Svevlad, sin princezinje Jelene. Na ta način bi bile na prestolu v Belgradu združene tri dinastije — Karagorgjevičev, Romanov in Njegušev. Princ Pavel, ki se nahaja v Angliji, kjer študira in ki je bil drugi kandidat, si je raje izbral mirno življenje in se bo bržkone oženil v neki tukajšnji ugledni družini, ki je zelo znana v finančnem svetu. Svevlad (Vsevolod) je najstarejši sin princezinje Jelene in kneza Ivana Konstantinoviča ter je rojen v Petrogradu. Sedaj je star 9 let. Po tragični smrti kneza Konstantinoviča, ki so ga ubili boljševiki v Agopajevsku istočasno kakor carja in druge člane ruskega dvora, se je končno posrečilo princezinji Jeleni, rešiti se iz Rusije. Sedaj se nahajajo hči kralja Petra in njegovi vnuki v Belgradu, odkoder v kratkem odpotujejo v južno Francijo, kjer hoče princezinja skupno z otroci ostati preko zime.

Pogajanja v Rigi prekinjena.

LDU Pariz, 21. novembra. (Brezlično) Po poročilu iz Rige so se poljsko-ruska pogajanja prekinila. Joffe je v soboto poslal poljski delegaciji noto, v kateri se navaja, da se pogajanja prekinijo vsled tega, ker Poljska ni izvedla dodatne klavzule k zapisniku z dne 14. t. m., ki določa, da mora Poljska umakniti svoje čete do meje. Pogajanja se prekinejo za toliko časa, dokler Poljska ne izvede omenjene klavzule.

LDU Riga, 19. nov. (Orient) V prvi seji predsednikov obeh mirovniških delegacij je Joffe mnogo govoril o vojaški stranki v Rusiji, ki se vedno išče novih povodov, da bi prekinila pogajanja s Poljsko. Joffe je izjavil, da ne more jamčiti za to, da kaka baterija rdeče armade ne bi hotela obnoviti streljanja. Poljska delegacija je izrazila svoje začudenje, da boljševisko poveljstvo nima toliko moči, in je izjavila, da se Poljska lahko zanaša na disciplino svojih topničarjev. Joffe je nato omenil, da bodo sovjetske čete v svojem boju zoper Balakoviča in Petljuro polagoma prišle na poljsko ozemlje. Poljska vlada pa te okoliščine ne sme smatrati kot kršitev premirja.

Kritičen položaj na Grškem.

LDU London, 22. novembra. (Brezlično) Francoski ministrski predsednik dospe tekom tedna v London, da se z angleškim ministrskim predsednikom porazgovori o položaju, nastalem po volitvenih zmagah kraljeve stranke in da se posvetuje o odredbah, ki bi onemogočile povratek bivšega kralja Konstantina.

LDU Pariz, 21. novembra. (Brezlično) Listi javljajo iz Aten: Po sklepu ministrskega sveta se vrši ljudsko glasovanje glede vrnitve kralja Konstantina dne 28. t. m. Kralj Konstantin je javil vladi, da čaka izida glasovanja.

LDU Pariz, 22. nov. (Wolff) »Temps« se poroča iz Aten: Nova grška vlada je vsem sodiščem po kraljevini naročila, naj sedito v imenu kralja Konstantina. — Mnogičica je na hišo Venizelosa pribila slika kraljice Zofije. Ljudje so napadli več Francozov, ki so se branili pozdraviti sliko kralja Konstantina. Nova vlada je mnenja, da so vsi sklepi zadnje zbornice neveljavni. Vsled tega naj novostvorjena zbornica še enkrat ratificira mirovno pogodbo v Sevresu, preden bodo posredovali zavezniki.

LDU Belgrad, 21. novembra. (ZNU.) Iz Aten poročajo: Po uradnih podatkih o volitvah je končnovoljavni rezultat volitev na Grškem nastopni: 255 rojalistov, 108 venizelistov in 10 neopredeljenih. Akoravno se preganjanja venizelistov še niso pričela v veliki meri, se vendar manjši spopadi ponavljajo neprestano. Opažajo se že znaki, da se bodo vršili veliki nemiri. Demonstracije v Atenah trajajo neprestano. Mnogičica pohajajo po ulicah in zahtevajo vrnitev kralja Konstantina. Angleško brodogradništvo, ki je prišlo v pirejsko pristanišče, ima nalogo, da pobija nemire in onemogoči, da bi se razvili neredi. Trdi se, da bo Anglija kot sila zaščitnica Grške storila tudi druge korake, ako bi bili potrebni za vzdrževanje reda na Grškem.

Zveza narodov.

LDU Ženeva, 21. nov. (Dun. KU) Poljska komisija, ki je imela včeraj svojo prvo javno sejo, je sklenila, trem podkomisijam razdeliti v razpravo prošnje za sprejem raznih držav v zvezo narodov. Vsaka pod-

komisija ima nalogo, da vsako kandidaturo premetri z naslednjega vidika. Ali se je prošnja za sprejem predložila v pravilni obliki? Ali je detična vlada priznana de jure ali de facto in po kateri državi? Ali tvori prijavljeno državo narod s stalno vlado in določnimi mejami? Ali se vlada prostovoljno? Kako je bilo njene stališče, njena dejanja in izjave glede svojih mednarodnih obveznosti in predpisov zveze narodov o razorožitvi? — V razpravi je naglašal Fischer (Anglija), da se morajo prošnje za sprejem presojati na podlagi člena 10 pakta in glede posameznih pogojev vsake države. Millen (Avstralija) je poudarjal, da morajo podkomisije upoštevati ne samo interese zveze, marveč tudi interese posameznih držav.

LDU Pariz, 21. novembra. (Brezlično) Angleški delegat pri zborovanju zveze narodov, Balfour, je dospel včeraj v Ženevo.

Politične novice.

+ Dr. Korošec odšel v Belgrad. Po zadnjem shodu v Slov. Bistrici, v nedeljo popoldne, se je odpeljal minister dr. Korošec v Belgrad.

+ Kje bo volil dr. Korošec? Volivci dr. Korošca so na shodih povpraševali, kje bo on sam volil? Dr. Korošec se pripelje iz Belgrada naravnost v Maribor, kjer bo volil na volišču mariborskega mesta.

+ Prottestna izjava. Da dajo duška ogorčenju nad dejstvom, da se je sklenil v Rapallu nepravilni dogovor, so člani dalmatinskega in vrhbosanskega duhovniškega naraščaja na prottestnem zborovanju 17. novembra v Sarajevu sklenili sledečo resolucijo: »Pod vtisom strašne vesti, da so se najljepši kraji naše domovine z 600.000 naših bratov odtrgali in predali pod nezno tuj jarem, najogorčeneje protestujemo proti temu grabežu naše grude ki krši samoodlobo narodov ter kliče pred Bogom in celim narodom na pravično maščevanje.«

+ Koroška pod Avstrijo. Dne 20. novembra je naša plebiscitna komisija definitivno izročila administrativno oblast v pasu A na Koroškem avstrijskim zastopnikom. Istočasno je bila komisija rešena svojih dolžnosti. Predsednik komisije Hristič pride v Belgrad, da bo poročal vladi o delu komisije.

+ Italijanski poslanik v Belgradu. Italijanska vlada je zahtevala agremenat za Gustava Manzonia, ki bi imel priti za italijanskega poslanika v Belgrad. Manzoni je znan kot italijanski publicist.

Kaj mora vsak volivec vedeti?

Osnovna vprašanja iz volilnega kataloga, ki jih mora znati vsak naš volivec, so sledeča:

1. vprašanje: Kdo sme voliti?
Odgovor: Voliti sme vsak Jugoslovian, ki je že 21 let star in je vpisan v volilni imenik. Voliti smejo tudi begunci iz zasedenega ozemlja!

2. vprašanje: Kdaj bomo volili?
Odgovor: Dne 23. novembra od sedmih zjutraj pa do šestih zvečer. Vsi zavedni morajo grede glasovat predpoldne.

3. vprašanje: Ali bomo obveščeni, da smemo voliti?
Odgovor: Ne! Nobena oblast ne obvesti volilca!

4. vprašanje: Ali dobimo volilne legitimacije?
Odgovor: Ne! Volilnih legitimacij sploh ni.

5. vprašanje: Kaj vzamemo s seboj na volišče?
Odgovor: Pozor! Vzemite s seboj eno osebno izkaznico. To je domovinski, krstni ali poročni list; zadostuje tudi delavska ali poselska knjižica, ali pa potni list ali uradna legitimacija, lovski ali orožni list, službeni dekret, obrtni list ali diploma. Veljavni je vsak javni dokument ali potrdilo županstva.

6. vprašanje: Kaj povemo volilni komisiji?
Odgovor: Volilni komisiji povejte: Ime, priimek in poklic.

7. vprašanje: Kako oddam svoj glas?
Odgovor: Vsak volivec dobi od komisije eno kroglico. Član volilnega odbora mu razkaže glasovalne skrinjice in imenuje vse kandidatne liste. Vsaka stranka ima svojo skrinjico. Volivec vzame nato kroglico v desno roko. Nato zapre roko in gre z njo v vse skrinjice, kar jih je na volišču. Ko ima roko v skrinjici Slovenske Ljudske stranke, roko odpre, da pade kroglica v skrinjico. S tem se oddali svoj glas stranki slovenskega ljudstva.

8. vprašanje: Ali je volitev tajna?
Odgovor: Iz vseh skrinjic potegnite zaprto roko, tudi iz skrinjice Slovenske Ljudske stranke, četudi ste kroglico že oddali. Nihče ne more vedeti, v katero skrinjico ste spustili kroglico. Noben liberalni birt in noben komunistični terorist ne more vedeti, da ste oddali svoj glas stranki ljudstva!

9. vprašanje: Ali sem dolžan voliti?
Odgovor: Da! Vsak krščanski volivec Jugoslovian je brezpogojno dolžan voliti.

10. vprašanje: Za kaj bom šel na volišče?

Odgovor: Za življenske pravice slovenskega kmeta, delavca in obrtnika!

Za krščansko šolo in državo!

Za stranko ljudstva, ki hoče poraziti kapitalizem!

Za samoupravo združene Slovenije!

Za Slovensko Ljudsko Stranko!

Pojdimo po zmago!

Dnevne novice.

— Po nalogu z najvišjega mesta je gospod ministrski predsednik dr. Vesnić poslal predsedniku deželne vlade brzojavno zahvalo prekmurškim Slovincem za izjavo podaniške ljubezni in vernosti, izražene v vdanostni brzojavki zveze županov za Gornje Prekmurje in dolnjelendavski okraj povodom ratifikacije mirovne pogodbe od strani madžarske vlade.

— Umrl je škofji Loki v soboto 20. t. m. p. Karl Kemperle. Pogreb je bil včeraj. N. v. m. p.!

— Umrla je na Vel. Poljanah poštna upraviteljica, gđe. Ana Piteck, ki je kaj zvesto opravljala svoje težko službo in poleg tega sama stregla svoji nad 80 let stari materi, katera že več ni mogla iz postelje. Naj v miru počiva blaga duša!

— Umrl je dne 19. nov. t. l. po dolgi mučni bolezni g. dr. Florijan Kukovec, odvetnik v Slovenski Bistrici. Pogreb bo v nedeljo popoldan ob 4. uri. N. v. m. p.!

— Poročil so je 20. t. m. g. Ivan Petrič z gđe. Maro Rožnik.

— Nemško barbarstvo. Poročajo, da je v Sinčevsi posestnici Mariji Kigler od 15. do 31. oktobra po vrsti poginilo 37 svinj in vol v približni skupni vrednosti 20.000 kron. Poginulo živino je preiskal živinozdravnik Kulterer iz Velikovca, ki je sedaj na Sp. Stajerskem in ki je ugotovil, da je živina poginila vsled zastrupljene hrane. Kigler in njena družina so se izkazali kot zavedni Slovinci, radi česar se trdno sumi, da so se Nemci maščevali nad družino s tem, da so zastrupili živino.

— Obrtni davek. Finančni minister je odredil, da bodo carinarnice, ki so pobirale obrtni davek preko 6. novembra, zasebnikom vzeti denar vrnil.

— Bankovci po 1, 2 in 10 kron da se potegnijo novčaničke po 1, 2 in 10 kron iz prometa, stopi v veljavo po volitvah v konstituantu.

— Nov list. V soboto je prišel v Mariboru izhajati nov list: »Splošni prometni vestnik«. List je strokovno glasilo za gospodarstvo, trgovino in obrt in bo izhajal dvakrat na mesec.

— Za vpkokojence državnih železnic. Železniški vpkokojenci oziroma vpkokojenke dobijo od 1. oktobra t. l. dalje nove, zvišane draginske doklade. Da se jim morejo te doklade izplačati, morajo vsi železniški vpkokojenci oziroma železniške vpkokojenke poslati do 15. decembra t. l. ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu zase in za svoje družinske člane predpisane prijave. Vpkokojenci in vpkokojenke naj si obrazec teh prijav prepisejo pri najbližjem železniškem uradu.

— Vpkokojenci južne železnice se opozarjajo, da se radi prolongacije svojih legitimacij obrnejo na gosp. načelnika njim najbližje južnoželezniške postaje, oziroma, če ne stanujejo ob progi juž. železnice, naravnost na obratno ravnateljstvo juž. želez., II. odd. v Ljubljani. Za rodbinske člane je priložil vedno občinsko potrdilo, da žive z upokojevcem in skupnem gospodarstvu in da so od njega popolnoma in trajno vzdrževani.

— Na Sv. Gori pri Gorici pridno delajo. Kapela b' opecej prostorna. Samostan bo imel približno 16—18 prostorov. Presbiterij kapele je prav tam, kjer je bilo pročelje kapele srca Jezusovega. Pročelje kapele in samostana gleda v hrib Sv. Valentina. Prav lepo se vidi iz Gorice. Ako bo vreme ugodno, bo v kratkem vse pod streho. Mogoče bodo prihodnje pomlad že odprli ložjo pot. Ljudje že precej obiskujejo Sv. Goro. Eno nedeljo je bilo približno 150 oseb. Radi bi bili imeli gori službo božjo, pa jim ni bilo dovoljeno. Pravijo, da se mora slovesno odpreti božja pot. Zdaj ima na Sv. Gori gostilno zidarSKI mojster Leban iz Crgarja. Pod razvalinami so dobili sedem mtc. kosov velikega zvona. Mogoče bodo še kaj dobili. Zdaj odkopavajo na koncu samostana pri dvorišču. Peska je veliko. Vrti nameravajo precej razširiti, ker bodo porabili oni material, katerega je vse polno. Apno žgô zdaj že v drugič. Drva so nabrali tam okolu. Vodo so dozdaj imeli iz vodnjakov na Sv. Gori.

— Vprašanje na oblasti. Begunec nam pošilja sledeče: 1. Bodo li državni vpkokojenci, primorski begunci, rojeni in pristojni islotam, kateri so vsled rapalske pogodbe postali italijanski podaniki, še za naprej deležni slovenske gostoljubnosti, in bodo-li dobivali izplačano pokojnino, ali jim bude ista ustavljena ter bodo vsled tega prisiljeni podati se v svoj stari kraj pod novo gospodstvo? 2. Bode li Italija pristala na to, da bi ti novi državljani mirno naprej uživali v Jugoslaviji od Italije izplačano pokojnino? 3. V kakšni razmeri bi prišla tukaj v postov opejska pravica? Stvar ni tako enostavna in precej pereča, ker zadnji begunski transporti se bodo odpeljali koncem bodočega meseca. Na izseljevanje na lastno stroške

še misliti ni treba, mogoče bi bilo le, da država postavi tem osebam, ki se niso zakasnelo po svoji krivdi, posebni vlak na razpolago.

— Požar. Dne 19. t. m. ob pol 24. uri so pogorele v Mošenici pri Bilčovsu na Koroškem 3 kmetijske hiše in 4 skednji, med njimi tudi celo posestvo starišev bivšega sodnika v Borovljah gospoda Blaža Raihmana. V naši okolici tretji slučaj po plebiscitu! Poprej pod jugosl. upravo nobene tatvine in ne požiga in sedaj — vsi zdihujejo: »Jugoslavija zakaj si nas zapustila?«

— Imena porotnikov za IV. porotno zasedanje v Ljubljani, ki se prične dne 6. decembra. Glavni porotniki: Zdešar Valentin, posestnik, Babna gora 22. Fister Martin, posestnik, Brest 8. — Mulij Jožef, posestnik, Sp. Lipnica. Dev Fran, posestnik, tovarnar, Tržič 144. Frlan Valentin, posestnik, Predmost 2. Engelsberger Ivan, posestnik in trgovec, Tržič. Zupančič Jakob, posestnik, Zg. Hotič 3. Pangerc Fran, posestnik, Vrbe 10. Štrukelj Anton, posestnik, Trata 9. Verbič Anton, strojar in posestnik, Sinja gora 26. Pangerc Janez, posestnik, Selo 11. Germ Janez, posestnik, Gradise 8. Peruzzi Vladimir, Lipe 1. Novak Jakob, posestnik, Zg. Šiška 26. Žitnik Franc, posestnik, Laniše 4. Ramovš Ivan, čevljar, Moste 43. Zarnik Franc, posestnik, Šenčur 91. Mrak Ivan, posestnik, Plešivca 64. Rebolj Janez, Biče 5. Zaletel Ivan, posestnik, Zg. Šiška 6. Bernard Jožef, posestnik, Koritno 13. Šenk Janez, posestnik, Predoslje 15. Šteblaj Franc, posestnik, Zapotok 2. Sirkni Valentin, Dravljice 11. Poljšak Ferdo, Zagorje 51. Pirnat Anton, posestnik, Nožice 6. Bartl Henrik, posestnik in trgovec, Glince 110. Černe Josip, posestnik, Zg. Šiška 39. Rode Ivan, mesar in posestnik, Vodmat 12. Šterk Peter, trgovec in posestnik, Ljubljana. Šmit Gaspér, graščak, Komenda 1. Velkoverh Fran, trgovec, Brezovica 16. Plečnik Matevž, posestnik, Bodovlje 1. Švigelj Franc, posestnik, trgovec in gostilničar, Breg 11. Jer Anton, posestnik, Iska loka 9. Tomšič Miha, strojar in posestnik, Vrhnika 5. — Namestniki porotnikov: Kunc Alojzij, krojač, Križnar Ivan, krovec in posestnik, Krapež Fran, kavarnar, Brenc 2, ključavničar in posestnik, Vovk Ignacij, trgovec, Kastelic Ivan, posestnik, Podražaj Josip, posestnik, Lukman Rajko, trgovec, vsi v Ljubljani.

— Aretacija carinarjev v Dalmaciji. Kakor poroča »Trgovinski glasnik«, je ministrstvo za trgovino poslalo svoje inšpektorje v Dalmacijo, da pregledajo tamošnje carinarnice. Pri tem pregledu je bilo aretiranih več carinarjev, ki so sporazumno s tujimi denarnimi zavodi vtihotapljali tuj denar.

— Svetosavska himna. (ZNU) Nekateri dnevniki so poročali, da je minister za prosveto Sv. Pribičević odredil, naj se svetosavska himna izpremeni tako, da izprememba ne bi imela srbskega, marveč jugoslovanski značaj. Te vesti niso točne, nasprotno pa je res, da je minister Pribičević odklonil predlog o izpremembi svetosavske himne in odredil, da ostane, kakršna je bila doslej, ker se bo ta himna tudi nadalje rabila samo v pravoslavniških šolah naše kraljevine.

— Objava finančnega zakona. Kakor nam javlja finančna delegacija, se je objava finančnega zakona 1920/1921 v »Uradnem listu« vsled tehničnih težkoč zakasnila. Ukrenulo se je pa v vse potrebno, da izide tekom prihodnjega tedna.

— Razširjenje paketnega prometa med našo kraljevino in inozemstvom. S 1. dnem t. m. se je odprl mednarodni paketni promet med kraljevino SHS in inozemstvom. Države, s katerimi imamo paketni promet, so: Belgija, Bolgarska, Češkoslovaška, Danska, Egipt s Sudanom, Finska, Francoska, Islandija, Luksemburška, Mažarska, Nemška, Nizozemska, Norveška, Portugalska, Španska, Švedska, Švica, Angleška (Irska). Dopustna teža paketov je za različne kraje različna, namreč 5, 10, in 20 kg. Najvišja vrednost paketov je 2000 v dinarjih. — Z Grško, Poljsko, Rumunsko in Turško pa še ni odprt paketni promet.

— Pretep pri igri. Na Robnem so nekoga večera igrali v dve skupini razdeljeni igralci karte. V kuhinji so igrali mavšelj, v sobi so pa tarokirali. Ob 11. uri ponoči sta se pri mavšlju sprla oženjeni Jakob Vidic in Anton Urh. Ker Vidic ni hotel v banko založiti 24 kron, je potegnil Urh nož, ga zasadi v mizo, zažgal Vidica za vrat in mu grozil s pretepom, če ne bo plačal. Ker Vidic je ni hotel plačati, ga je Urh oklofutal, kar je Vidica tako razjelo, da je Urha z nožem težko poškodoval. Tudi Janez Sodja iz Ribnega št. 54 je dobil z nožem dve rani na roki. Mavšljali so precej visoko: dajali so po 4 krone v banko. Urh je zmerjal tudi Jožeta Vidica, ga udaril z roko in ga davil. Urhove rane so mogoče smrtonovarne.

— Pretep. Ko so šli fantje Alojzij in Franc Rimondo iz Orešja in Franc Grm iz Rojev skozi vas Brezovo, jih je napadlo sedem brezovskih fantov s koli, ročicami in drugim orodjem. Najhuji je bil Ludvik V., ki je »delal« s sekuro; Matija L. je pri med pretepom ustrelil enkrat v zrak. To me L. je že pred pretepom zagrozil: »Do

zda je ni tekla kri, od zda naprej pa bo: kateregakoli bom debil, mora biti pobit!« Alojzij in Franc Rismondo sta bila nevarno ranjena.

— **Povoženi pastir.** Dne 14. t. m. je pavel 14 letni Ivan Gabrovec iz Toplic št. 70 v bližini železniške čuvajnice št. 582 med Zagorjem in Savo koze, katere je fant pustil same na paši in odšel na železniško progo. Medtem, ko si je Gabrovec popravljal gamaše, sta vozila vlaka št. 46 s Save proti Zagorju in št. 381 iz Zagorja proti Savi in sta se pri km 386-650 križala. Gabrovec in preslišal bližanje vlakov in ga je vlak št. 46 zadel in ga vlek el nekaj korakov naprej. Gabrovec je obležal mrtev na progi. Mrliča so prenesli v mrtvašnico v Zagorje in so ga pokopali na zagorskem pokopališču.

— **Novo sliko v zagrebški frančiškanski cerkvi.** Tekom letošnjega polletja je dobila frančiškanska cerkev v Zagrebu tri nove velike slike: Marko Rašica je naslikal sv. Antona, ko pridiga ribam, dr. Iso Kršnjavi je naslikal sv. Frančiška, ko se pogovarja s pticami, in Oton Antonini je naslikal sv. Frančiška, ko prejme od Odršenika popolni odpustek o Porcijunkuli. Slike so izvršene v nadnaravni velikosti. To nedeljo bo slike blagoslovil nadškof dr. Bauer.

— **Stanovanjske vloge kolka proste!** Glasom naredbes finančnega ministrstva so poleg vse stanovanjske vloge kolka proste.

— **Nov način socialnega boja.** Zagrebški natakari so zadnji čas zahtevali povišanje plač, kar jim pa delodajalci niso hoteli priznati. Delavske organizacije so nato sklenile podpreti natakarske zahteve na ta način: Vsak večer zasedejo delavce restavracije, bare in kavarne, naroče črno kavo ali samo vodo in obsede pri tem ves večer. Podjetniki izgube na ta način ogromne vsote. Udeleži se pa delodajalci kljub temu dosedaj še niso.

— **Čevlje kupujte od domače tvornice Peter Kozina & Ko, založja Ljubljana, Breg.** Znižane cene. Pri naročilu se izvolite sklicevati na oglas v »Slovenec«.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje S. K. S. Z.** se vrši v torek dne 23. novembra ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu, II. nadst. Predava g. prof. Iv. Dolenc »O življenju v Belgradu«. Vstop vsakomur prost. K številni udeležbi vabi odbor S. K. S. Z.

lj **Sodalitas ss. Cordis** za Ljubljano ima svoj sestanek v sredo, 24. t. m., ob 5. uri popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne.

lj **Stolna Vincencijeva konferenca** ima sejo v torek zvečer ob pol 7. uri v pisarni društva »Dobrodelnost«, Poljanski nasip št. 10.

lj **Istrski odbor pozivlja vse tu bivaajoče občane občine Kastva** na sejo, ki se vrši danes ob 20. (8.) uri zvečer v gostilni Gradisce 2.

lj **Poročil se je sodnik g. dr. Josip Pretnar** z učiteljico gđ. Berto Pišlar.

lj **Ruski kružok** prične s poukom te dni. Kdor se hoče vdeleževati tečajja, naj se prijavi ustno ali pisмено v društveni pisarni Jurčičev trg 3-11. Pouk je brezplačen. Vpisovanje v kružok se vrši 25. in 26. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne istotam. Vstop h konverzacijskim večerom imajo samo člani kružka.

lj **Večerni učni tečajji** za srbohrvaščino, francoščino in laščino se otvorijo na moškem učiteljskišču, Resljeva cesta št. 1., prvo nadstropje, kot lani. Podrobnejše pri šolskem slugi. Prijave vsak dan tam ali pa zvečer v tečaju. Pričetek danes. Glej zadevni inserat v jutrišnjem »Slovenec«.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Anton Kušlan, trgovec in posestnik, 39 let. — Marija Antonija Albreht, vrvarjeva hči, 4 tedne. — Marija Kastelic, premikačeva žena, 34 let. — Alojzij Korenčič, dninar, 57 let. — Mária Sušnik, beračica, 68 let. — Terezija Omejc, vdova poš. oficijala in posestnica, 71 let. — Alojzij Perme, skladiški delavec, 22 let.

lj **Kako cenil ljubljanski demokrat dr. Žerjavovo »Domovino«?** Nekil ljubljanski demokrat je kot naročnik »Ljubljanskega Zvona« prejel tudi reklamni listek za »Domovino«. Ogorčeno je vrnil »Zvon« s sledečo opazko na reklamnem listku: »Ako priporoča kulturna leposlovno-znanstvena revija tako umazan in brez takt en list kakor je »Domovina«, ki je polna strupa in ne pozna količjak dostojne pisave, vračam »Ljubljanski Zvon« in se s tem odpovedujem naročništvu.«

lj **Istrijske tiške** so najbolj primerna darila za Miklavža in Božič. Prodaja jih Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg, št. 3, vsak dan, razun sobote popoldan.

lj **Izgubila se je srebrna damska ura** od Ribje ulice do Predprul. Pošten najditelj naj jo odda proti primerni nagradi stranki Ponikvar, Pred Prulami št. 24, prittl.

lj **Izgubila se je zlata verižica** z obeskom z dvema briljantoma od gostilne Podobnik v Novem Vodmatu do hotela »Union«. Prosi se, da jo pošten najditelj odda proti primerni nagradi pri oddelku varnostne straže v Novem Vodmatu ali pa pri poletiskem ravnanstevu.

Najnovejša poročila.

NOVA LAZ O DR. KOROSCU.

Belgrad, 22. nov. (Izvirno) V zadnjem času je poročala »Pravda« in za njo tudi nekateri zagrebški listi Hrvatske zajednice, da je dr. Korošec govoril na shodu v Mariboru proti Hrvatom Namen tega pisanja je jasen. Hoče se razdvojiti Slovence in Hrvate, zakaj niti dr. Korošec niti kak drug član SLS ni govoril nikdar proti Hrvatom.

PROTIKATOLISKA GONJA DEMOKRATA PRIBICEVIČA.

Belgrad, 22. nov. (Izvirno) V Somboru je izjavil tamošnji šolski nadzornik pred zastopniki katoliške konfesionalne šole, da je naloga sedanjega Pribičevićevega režima v šolstvu, uničiti katoliške konfesionalne šole. Za učitelja dveh razredov šole v Somboru sta bila n. pr. imenovana dva žida.

KRIVICA ZA KRIVICO.

Belgrad, 22. novembra. (Izvirno) Po našem diplomatskem porazu v Rapallu in neuspehu pri razdelitvi podonavskih monitorjev, od katerih so nam ostali samo štirje, prihaja sedaj na vrsto tudi vprašanje razdelitve železniškega parka. Odsek mednarodne reparacijske komisije, ki ima svoj sedež na Dunaju, bo te dni reševal to vprašanje. Na podlagi saintgermanske mirovne pogodbe se mora železniški park bivše avstroogrške monarhije razdeliti po proporcijem ključu med države, ki so nastale na ozemlju bivše avstro-ogrške monarhije. Z ozirom na to, da so v reparacijskem odseku na Dunaju člani entente, čije kapitalistične družbe so pokupile veliko število delnic avstrijskih in mažarskih železnic, je pričakovati, da se nam bo tudi tu zgodila velika krivica. Kakor se doznava, nam hočejo priznati samo 25 lokomotiv, medtem ko naj bi jih dobila Avstrija 150. Tozadevna odločitev še ni padla.

RAZKOL V RADIČEVI STRANKI.

Zagreb, 22. nov. (Izvirno) Z vehementno silo je napadal Radič vse, karkoli je bilo za našo državo. Obetal je ljudem vse nemogoče, agitiral za republiko in napadal Srbe za razlogi in brez razlogov. Ta demagoška politika se sedaj mašuje in Radičeva stranka je morala popuščati od svojih obljub. Tako je pristaš Radičeve stranke na shodu v Veliki Gorici dr. Horvat proglasil, da bo šla Radičeva stranka v Belgrad, prej pa so Radičevci vse, ki so šli kot poslanci v Belgrad, proglasili kot izdajalce, nastopali proti njim za hrvatsko konstituanto v Zagrebu ter se borili za republiko. Član Radičeve stranke posl. Hrvoj je izstopil sedaj iz stranke ter agitira v modruško-reški županiji proti Radiču. Izdal je proglas, v katerem napada Radiča, češ da je podkupljen od Srbov in da se ž njimi druži. Hrvoj je bil kvalificiran kandidat Radičeve stranke v varaždinski županiji. Radičevci pa zopet napadajo Hrvoja, češ da je plačan od frankovcev. Hrvoj je bil najboljši Radičev organizator ter zastopnik skrajno leve. Tudi dr. R. Horvat je postal Radičevcem nepriljubljen ter ga nameravajo izključiti iz stranke. V Radičevi stranki se pripravlja razkol, ki se bo jasno pokazal že te dni.

LDU Zagreb, 22. nov. (ZNU) Današnji »Večer« doznava iz dobro poučenih krogov, da je v Radičevi seljački stranki došlo do razkola, s katerim se mora računati kot z gotovim dejstvom.

D'ANNUNZIO NOČE Z REKE.

LDU Belgrad, 21. novembra. (ZNU) Milanski dopisnik »Daily-Mail-a« javlja, da je D'Annunzio izjavil napram generalu Cavigli, ki mu je sporočil določbe rapalskega sporazuma, da ne bo evakuiral Reke. Zdi se, da računava D'Annunzio z zaposlenostjo naše vlade pri volitvah.

ITALIJANSKI TEROR V DALMACIJI.

Split, 22. novembra. (Izvirno) Vsled vesti o terorju v Zadru, ki ga vrše italijanski nad našim življenjem, se je naša vlada pritožila preko poveljnika italijanske bojne ladje »Puglia« pri guvernerju admiralu Millu. Admiral Millu je odgovoril, da prevzame osebno odgovornost za varnost imetja Jugoslovanov v Zadru.

BOLGARI ZAHTEVAJO POPRAVO.

Sofija, 22. nov. (Izvirno) Predsednik bolgarske vlade Stambulinski je poslal konferenci poslanikov spomenico, v kateri zahteva rektifikacijo mej in sicer pri Brezovi in Rakotnici na severni strani proti Timoku, nadalje pri Caribrodu 1 in pol kvadratnega kilometra ozemlja radi zgradbe železniške postaje, ob reki Jarmi pa 7 vasi.

KRVAVI BOJI V BOLOGNI.

LDU Bologna, 21. novembra. (Stefani) V otvoritveni seji tukajšnjega občinskega sveta je prišlo do pretepa med socialisti in njihovimi nasprotniki. Oba stranki sta se obstrlevali. Bilo je 7 mrtvih in do 30 a-njenih. Policijska je vzpostavila red, tako da je bilo zvečer zopet vse mirno.

WRANGLOVA ARMADA.

LDU London, 21. nov. (Wolff) V razgovoru s carigradskim dopisnikom lista »Evening News« je izjavil general Wrangel da je njegova vojska ostala še dovolj nedotaknjena, tako da bo lahko sestavil novo armado. Pripravljen je upirati se boljševikom na drugi fronti. Žal je bil primoran zapustiti 15.000 ranjenih vojakov, posrečilo se mu je pa vzeti s seboj 6000 ranjenih častnikov.

Prosveta.

pr **Koncert pevskega društva »Slavec«** v proslavo narodnega praznika v Unionu. Pri koncertu sodeluje popolni orkester dravske divzije pod vodstvom g. kapelnika dr. Cerina. Na sporedu je poleg slovenskih skladb tudi »Krie« iz L. v. Beethovne »Missa solemnis«. Pri četverspevu sodelujejo ga. Pavla Lovšetova (sopran), ga. Cilka Cepudrova (alt), g. Anton Sindler (tenor) in g. Ivan Kragl (bas). V solotočkah nastopita ga. Lovšetova in operni pevec g. Sindler. Predprodaja vstopnic v Dolenčevi trafikli v Prešernovi ulici. (k)

Oriovski vestnik.

Organizatorični tečaj OZ se prične 5. decembra. Mnogo bratov se je že prijavilo; da moremo za vse brate udeležence poskrbeti za stanovanje in hrano, naj takoj pošljejo obvestilo OZ, kateri tega še niso storili. Opozorjamo, da naj se udeležijo tega tečaja tudi fantje iz krajev, kjer še ni odseka, pa ga mislite v kratkem ustanoviti.

Sodišče in policija.

s **Tatvine.** Dne 16. nov. 1920 okoli 10. ure je bilo trgovcu Franc Urhu iz Bulovce pri Ptujih med časom, ko se je on nahajal v gostilni Franca Mesariča v Dolanah, občina sv. Barbara v Halozah, izpred gostilne ukradeno še skoraj novo dvokolo v vrednosti 3000 K. Kolo je samotek, znamke »Gouverber«, črno pleskano, krmilo polupognjeno, kolesni obroči so bili črno pleskani in v sredini z rdečo progo. Med 8. avgustom in 18. novembrom 1920 je izvršil dosedaj neznan storilec vlom v vilo Zdenko št. 156 na Bledu — last posestnika Vinko Sirca iz Kranja — ter je povzročil na vratih skrinj in omare, katere je s silo odprl, približno škodo 500 K, vrh tega je storilec iz stanovanja odnesel perila in posode v vrednosti 15.400 K.

Gospodarstvo.

BORZA.

LDU Zagreb, 22. nov. (ZNU) Devize: Berlin 181—183, Italija 518—520, London 445—460, Newyork 133.50—134.50, Pariz 815—830, Praga 156—158, Švica 2100 do 2200, Dunaj 25—26, avstrijske žigosane krome 27—28. Valute: dolarji 134—135, avstrijske krome 27—28, levi 140—0, rublji 65—0, češkoslovske krome 160—165, angleški funti 460—490, francoski franki 825—845, napoleonidori 457—460, nemške marke 190—193, romunski leji 0—212, italijanske lire 500—515, švicarski franki 0—2150.

g **Dunajska borza** dne 22. novembra. Poslovanje je bilo malo ali tendenca čvrsta, posebno pri valutah. — Notirali so v slobodnem prometu: marke 730, leji 720, lire 1900, franki 3150, švicarski franki 7950, rublji 318, dinarji 1538, mažarske krome 101, dolarji 550.

g **Izplačilo državnih bonov.** 1. novembra je potekel drugi podaljšani rok za izplačilo 6% bonov državnega posojila, a niti finančno ministrstvo niti naša finančna delegacija ni čala še nobenega obvestila, ali bo bone izplačala, ali zopet prolongirala. Splitski »Zivota« je v tej zadevi javno interpeliral finančno ministrstvo, na kar je splitski delegat finance takoj objavil, da bo blagajna delegacije bone te dni izplačevala oziroma prolongirala. Nam ni znano, da bi se pri nas v tej zadevi kaj objavilo, dasi to mnoge iz občinstva interesira in bi morali državni finančni uradi o takih izplačilih sami voditi račune, ne pa čakati pogonov v časopisju.

g **Kolekovanje prošelj v stanarinskih zadevah.** Po naredbi finančnega ministrstva so prošnje v stanarinskih zadevah odselej koleka proste.

g **Vinski trg.** V Italiji je obična cena 19—20 lir za hektolitersko stopnjo, (cena za boljša vina tudi 24 do 30 lir) računajoč iz prodajalčeve kleti. Na Grškem je bila trgatav dobra in se bo moglo izvoziti vina za okoli 20 milijonov drahem. Posebno je na glasu v inozemstvu grški konjak. Grška vina ab Trst notirajo 520 lir za hektoliter. Francoska trgovska vina stoje 70—72 frankov. Vsled visokih cen se italijanska, grška in francoska vina ne morejo izvažati v Avstrijo in Čehoslovaško. V Avstriji ima novo vino carinjeno brez davka na debelo ceno n. a. 4800 do 5200 K za hl. Razmerno najnižje so cene vina na Ogrskem, kjer varirajo od 2800 do 3000 ogr. krom. Pro-

ducenti zadržujejo blago iz strahu pred novim prekolokovanjem denarja. Mažari polagajo veliko važnost na izvoz svojega vina in se zlasti trudijo, da bi obrnili smer vinskega izvoza v Švico. Nedavno so iz ogrskih državnih pivnic odpremili v Švico 110.000 steklenic tokaica in v Curihu aranžirajo s posredovanjem ondotne ogrsko-švicarske trgovske zbornice izložbo svojih vin. V Švici bo za ogrsko vino konjunktura ugodna, deklor bo kurz ogrske krona nizek in se ne upostavijo opustošeni vinogradi v vzhodni Francoski.

g **Konsum sladkorja v Jugoslaviji.** Po računih naših ministrstev trgovine, financ in prehrane potrebuje Jugoslavija letno 8000 vagonov sladkorja, kar iznese, če vzamemo, da je prebivalstva 12 milijonov, 6 kg na glavo v letu. Ako odštejemo razmerno množino sladkorja, ki se porabi v industrijske svrhe, moramo računati, da odpade za osebno potrebo na glavo 5 kg sladkorja, kar znači le eno četrtino predvojnega konsuma. Ker sami pridelamo letno le 3000 vagonov sladkorja, bomo morali uvoziti 5000 vagonov, največ iz Češke. Češki sladkor stane po današnjem valutnem kursu 27 do 30 naših krom. Če vzamemo to ceno za bazo, bomo izdali letno samo za sladkor eno milijardo in pol naših krom. Potem ni čuda, da je naša trg. bilanca pasivna.

g **Eos-Automobilwerke** d. d. na Dunaju bo zvišala svojo delniško glavnico od 12 milijonov na 24 milijonov K in spremenila svojo firmo v »Eos-Werke A. G. für Schiffbau und Automobilindustrie«. Družba hoče namreč usmeriti svoje delovanje predvsem na ladjedelsko stroko, pospeševati promet z motornimi čolmi na Donavi in urediti ob Donavi lastne ladjedelnice.

g **Gospodarski stroji iz Amerike.** Štiri velike tovarne gospodarskih strojev iz Sev. Amerike, namreč: Walter Wood Co, Oliver Chilled Blon E. Works, Minneapolis Steel & Machinery Co in American Seeding Machine Co, nameravajo otvoriti v večjih mestih Jugoslavije skladišča svojih najnov., najboljših gospodarskih strojev in na ta način spoznati naše gospodarje s svojim blagom. Tako skladišče se bo otvorilo tudi v Zagrebu. Ker gre sedaj v prvi vrsti za reklamo, bodo imele tovarne ogromne stroške. Tovarne plačajo same prevozne stroške iz Amerike v Jugoslavijo in uvozno carino. Vsakdo, kdor želi, lahko dobi stroj domov na poizkušnjo, ne da bi ga bil dolžan prevzeti, če mu stroj ni po godu. Obvezan je le, da plača prevozne stroške iz skladišča v Zagrebu do svojega doma in da stroj najkasneje v roku meseca dni javno pred več gospodarji preizkusi. Selo če se naročitelj odloči, da stroj kupi, se sklone pogodba in ugotovijo pogoji plačanja. Če pa stroja ne naroči, nima nobenih daljnih stroškov, ker tovarne prevzamejo stroj na mestu in trpe prevoznino same. Če naročitelj želi, se pošlje k njemu inženir ali monter, ki ga točno vpelje v uporabo stroja, ne da bi mu s tem narasli kakli stroški. Stroji so že na potu iz Amerike. Organizacijo v Zagrebu ima v rokah »Središnji savez hrvatskih seljač-kih zadruga.«

Jugoslovanski skladišni koledar

za leto 1921 je ravnokar izšel v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani. Cena 30 kron. — Trgovci dobe popust.

Žepni koledarček za leto 1921 je tudi izšel istotam v prikupljivi in priročni mali žepni obliki in zelo okusni vezavi. Cena 12 kron, trgovci dobe znaten popust.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometrični v. mm	Termometer v °C	Psihrom. literon. v °C	Nabo, vetruv	Pa-vapno v mm
30. 11. 21 h	746	2	1.9	Jasno	—
31. 11. 7 h	745.6	— 1	—	megla s.	—
31. 11. 14 h	745.1	1.9	1.5	Jasno v.	—
21. 11. 21 h	745.2	0.5	1.7	obl.	—
22. 11. 7 h	745.3	— 1	—	obl. s.	—
22. 11. 14 h	744.8	3.1	1.1	Jasno v.	—

Milan Klemenc
Angela Klemenc roj. Jug
poročena

Trst 21. XI. 1920 Maribor

Organ. si in cerkvenik (četudi začel-nik) so sprejme takoj ali s 1. januarjem. — Polze se v upravi tega lista pod št. 4713.

Visoko sobno peč (četudi s poselani po ceni prodan. — Stefan Erman, St. Vid nad L. št. 4.

Kroški pomočnik (četudi sprejme v tujno delo pri Ivan Gol-vez, krošč. Stodica, n. letico.

Čevlji

prodajajo se po znatno znižanih cenah.
Zaloga Ljubljana-Breg
 na debelo in drobno. *Izdelki zajamčeno iz samega najboljšega usnja.*

1000 K nagrade onemu, ki odda solidnemu gospodu eno ali dve nemeblirani sobi, četudi obrnjene proti dvorišču, takoj ali pozneje. Naslov na upravo tega lista pod šifro „Takoj ali pozneje“.

Sprejemem prodajalke, večšo mešane stroke: prvovrstne moči za železnino in manufakturo imajo prednost. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo lista pod šifro „Proda alka 2720“.

Več vagonov la subih bukovih drv franko Ljubljana (ali dom) se odda takoj. Naročila se sprejemajo: Ahacijeva cesta št. 10, trgovina z drvmi, tramvajnska postaja Sv. Petra cerkev.

Jelove in smrekove hlode kakor tudi deske in trame **kupuje**
JOSIP TELBAN,
 fevna trgovina. Dole - Borovnica.

Francoščino poučuje izven doma v Škofji Loki diplomovana učiteljica. Tudi konverzacija. Event. dopisi na „Bonne methode“ poštnoleže Škofja Loka. 4681

Simpaticna gospodična iz dobre družine želi pri-uznega mesta pri boljši družini, kjer ni odraslih sinov. V mestu ali na de-želi. Plača postranska stvar. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ — pod št. 4591.

Znamenita nabožna knjiga z zlato vsebino. Kratko navodilo za pravo pobožnost do Matere božje. Priredil dr. A. Zdesar. Dobl se v Jugoslov. knjigarni v Ljubljani in v vseh knjigarnah. Cena 9 K 60v.

Srebrne krone in goldinarje kupim po najvišji ceni. Joško Polše, Dunajska c. 47 v baraki. 4688

Poslovedja za parno žago z večletno prakso, ako mogoče tudi trgovsko izobražen, zmožen laščine, se sprejme. Hrana in stanovanje prosto. Ponudbe se prosí s pogoji. A. Domicelj, St. Peter n. Kr.

3000 K nagrade dam onemu, kateri mi preskrbi v Ljubljani stanovanje obstoječe iz 2-3 sob in kuhinje, mebljavano ali nemebljavano. Ponudbe na Anončni in Informačni zavod **Drago Beseljak**, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Pisalni stroj „Underwood“ s slovensko tastaturo se proda. Naslov pove Anončni in Informačni zavod **Drago Beseljak**, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Pokvarjeno koruzo kupi velika ital. tvrdka. Ponudbe z večje množine cif. Italija naj se naslove: **Untone, Tacito 50, Roma.** Brzjavke: Untone - Roma.

Elektromotorji porcelanasti izolatorji, u-vodnice, telefone in žar-nice dobite s skladišča takoj po tovarniški ceni v tehnični poslovnici: **Ing. Gjuro Dornier, Zagreb, II. ca 82.**

Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni razpisuje službo prvega **KNJIGOVODJE** Reflektira se le na popolnoma samo-stojno prvovrstno moč. S spricevali in referencami dosedanjega službovanja oprem-ljene ponudbe naj se pošljejo na ravna-teljstvo uprave. Služba se lahko nastopi takoj. —

Kontoristinija kot samostojna pisarniška moč, večša knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika ter strojepisja se išče za takojšnji nastop. Pismene ponudbe naj se osebno dostavijo stavbni tvrdki **Ivan Bricej** Ljubljana, Slomškova ulica št. 19. t.

Advokat dr. Janko Olip je začel poslovati v družbi **advokata Milana Nešiča** Beograd, Zeleni venac 9

Ivan Zamarin popravi peči in štedilnike vsake vrste Sv. Petra nasip št. 25 v Ljubljani
Komplet. avtom. oprava za bufet se proda. Donisi na Haas, Graz, Albrechtg. 9

Jamski les, okrogel, dolžina 2-20 m dalje debelina na sredini od 14 cm naprej se kupi. Ponudbe z na-vedbo dimenzij in cene franko vagon oddajna postaja naj se blagovonitje poslati na tvrdko **Šentjanski premogokop,** And. Jakl, Krmelj, Dolenjsko

Čevlji na debelo in drobno, vse vrste moški, ženski, otro-ski, kakor tudi najfinejši vseh vrst po najnižjih dnevnih cenah se dobe pri znani tvrdki **Aleksa-z-der Oblat,** Ljubljana, Sv. Petra cesta 28. Pošilja se po povzetju po vsem kraljestvu.

Konzervne tovarne d. z o. z. na Vrhniki pošilja la jamčeno čisto **svinjsko mast** v vedrih od 50 kg naprej po železnici **la kranjske klobase** od 5 kg naprej po pošti po najnižjih dnevnih cenah.

M. Kuštrin, Ljubljana — Maribor Dunajska cesta 20 - Podr. Jurčičeva ul. 9
 priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah. **Telefon št. 470.**

Prí premogovniku v Aleksincu, belgijsko društvo, je potreben **tehniki-risar** ki je izurjen v sestavi industrijskih strojev, usposobljen za izdelavo nacrtov in nadzorstvo pri izvršitvi istih. — Mesto je stalno. — Rudnik je ob glavni želez-niški progi Beograd-Nis, oddaljen pol ure od mesta Aleksinac. Uradniki stanujejo v mestu. Ponudbe z referencami naj se pošljejo **Direkciji premogovnika, Aleksinac.**

ŠPEH IN MESO po najnižjih cenah prvovrstno blago od pitanih prašičev se prodaja vsaki dan na stojnici **Nije PREDOVICA v Solskem dreupradu** (prva mesarska stojnica od frančiškian. mostu).

Terpentinovočistilo za čevlje z imenom **JURJEVO** razpošilja glavna tovarniška zaloga: **Sv. Petra cesta št. 6. M. TREDAR, Ljubljana.**

Kalijeva sol 40% **Kajnit 12%** **namška kuhinjska sol** **kamenita sol v kosih** **modra galica** **Sa miakovec** **grenka sol** **Antichlor** **Kaliumbichromat** **druge tehnične kemikalije.**
ELLENBERGER & SCHRECKER
 Ekspozitura: Hrastnik, Slovenija. Brzj.: Nitrose, Hrastnik.

Priporoča se tvrdka **Jos. Petelinc, Ljubljana** Sv. Petra nasip 7.
 Tovarniška **šivalnih strojev** v vseh opre-mah za do-zaloga mačo rabo, za krojače, original Cylinder Singerjeve velike in male za čevljarje, posamezne dele za vse sisteme, igle, olje za stroje na drobno in debelo,

DANICA krema za obutev
 čisti, **lika in** **konservira usnje.**
 PROIZVAJA: **„SLAVIA“** 66 tvornica kemičnih izdelkov d. d. **ZAGREB** ILICHA 215. **BRZOJAVI: „CEMIRA“**
 Telefon 5-46. Brzjavci: „CEMIRA“.

+
 Tužnim srcem naznanjam vsemi sorodnikom, prijateljem in zna-ccem žalostno vest, da je moj iskrenoljubljeni soprog, gospod
Anton Kušlan
 posestnik in trgovec v Ljubljani
 danes, dne 21. listopada 1920 po dolgi mukopolni bolezni v 39. letu svoje starosti previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspał. Zemeljski ostanke dragoga pokojnika prepeljali se bodo v po-nedeljek, dne 23. listopada ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti Karlovska cesta št. 15 na pokopališče k Sv. Križu.
 V Ljubljani, dne 22. listopada 1920.
Žaluječa soproga.

POZOR! **LEPO POSESTVO** **POZOR!**
 z gostino, mesarjio in trafiko na lepem kraju ob državni cesti, četiri ure od postaje Pr. gersko, veliko poslopje, lepo stanovanje s kuhinjo, lepa klet za vino, 2 hleva za konje in živino, velika nova klavnica, mesnica in ledenica, perilna kuhinja, velika nova drvarnica, 2 vrta za zelenjavo, en velik sadonosni vrt in 6 oralov zemljišča zraven hiše ležečega in še 2 veliki uljvi in 2 lepa gozda se radi starosti proda. Cena 520.000 kron. — Poizve se pri **Stefan Spaninger,** gostil-ničar in mesar. Školje 31 pošta Pragersko.

Na prodaj popolnoma nov **Diesel-motor** za 40 k. s. teža kg 9800 na ogled pri tvrdki **STEBI IN TUJEC, elektrotehnično podjetje** LJUBLJANA, Resljeva cesta. Cena K 260.000.

Darila za Miklavža in Božič!
 Večja množina pravih bronastih predmetov s pravim onixom in marmorjem montiranih, dalje kina-srebrnina in srebrnina došla
A. KŘEPELKA PREJ F. MEISETZ
 Mestni trg 13.

ZLATOROG MILO
 Prva mariborska tovarna mila preje **C. BROS, Maribor**
 Rabite samo „Zlatorog mlo“ za Vaše perilo!
 Glavno zastopstvo za Kranjsko: **R. Bunc in drug, Ljubljana** Gosposvetska cesta 7.
 Izdaja konzorcij Slovenca. Odgovorni urednik **Mihael Moškerc** v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.